

Kauppan näkymät 2024–2025

Jaana Kurjenoja

Pääekonomisti

5.2.2024

Poimintoja Kauppan näkymistä.

Koko materiaali liitteineen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

Sisällys (Kaupan näkymien lyhentämättömän materiaalin sisällysluettelo)

Liikevaihdon kehitys kaupassa	3
Työllisyyden kehitys kaupassa	13
Työn tuottavuus ja kaupan investoinnit Suomessa ja Ruotsissa	24
Kuluttajien odotukset lähitulevaisuudesta	33
Vähittäiskaupan liikevaihto- ja työllisyysennusteet 2024–2025	38

Poimintoja Kaupan näkymistä.

Koko materiaali liitteinen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

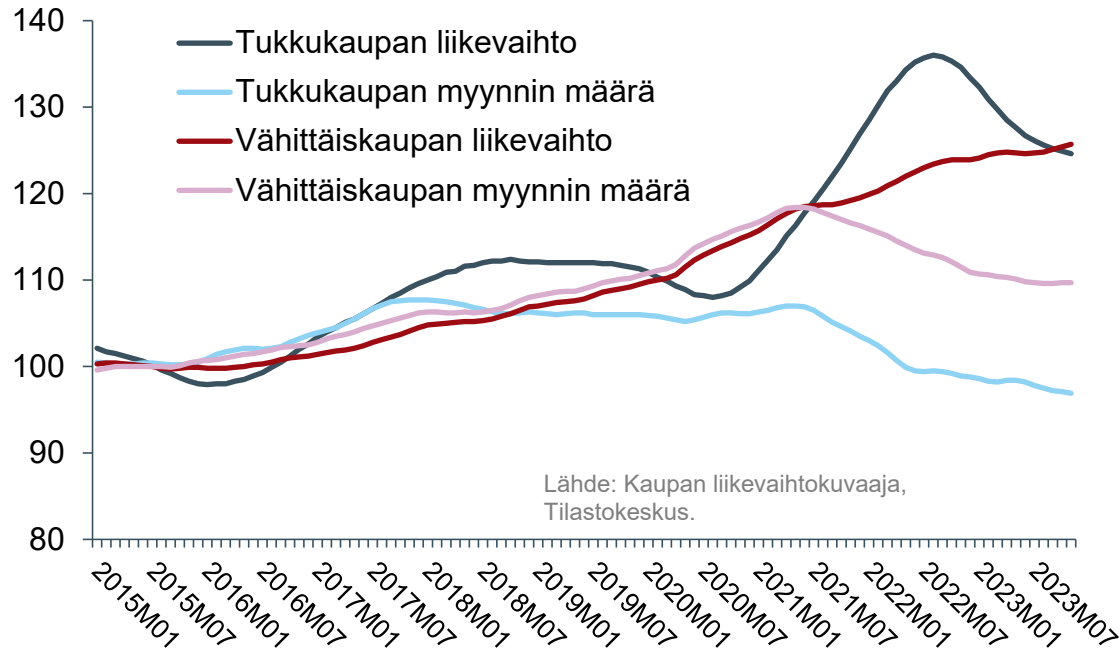
Liikevaihdon kehitys kaupassa

Poimintoja Kaupan näkymistä.
Koko materiaali liitteinen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

Tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihdon ja myynnin määrän* trendit

Indeksit kuukausitasolla, 2015 = 100, viimeinen havainto marraskuu 2023

* Myynnin määrä on inflaatiosta puhdistettu liikevaihto

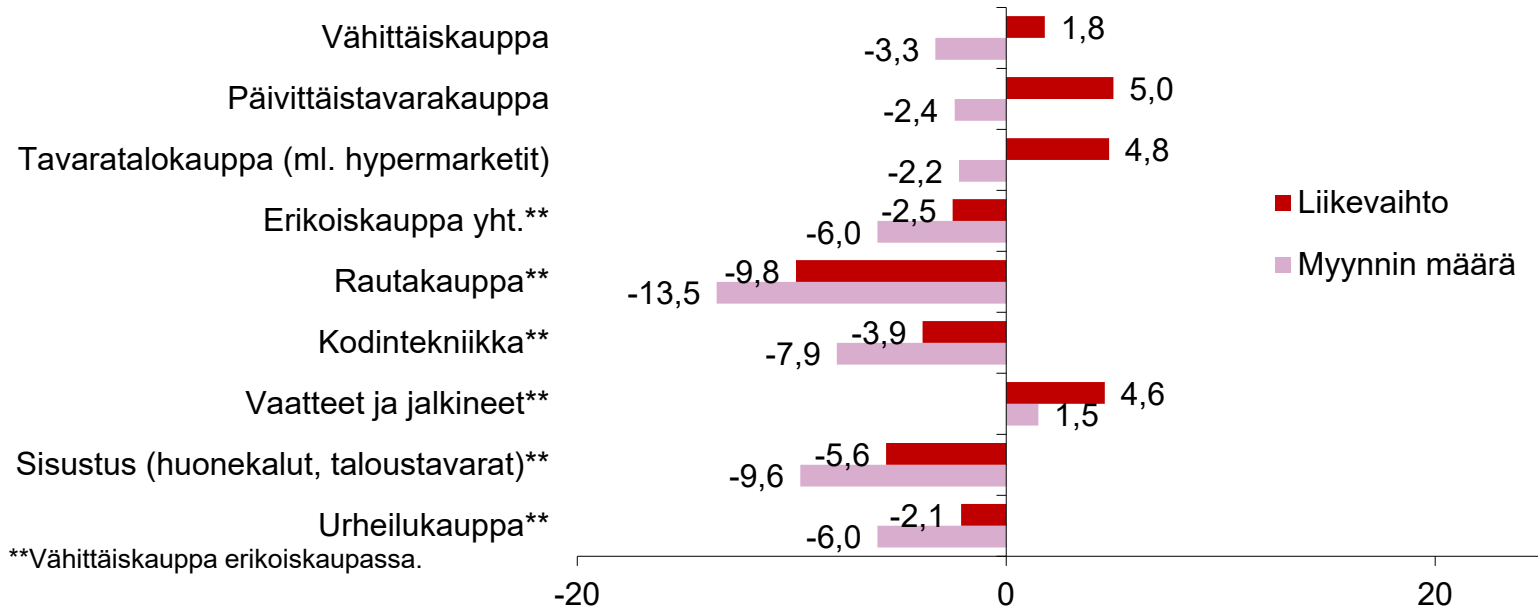

Kaupan kustannusten nousu on nostanut hintoja ja euromääräistä liikevaihtoa samalla, kun myynnin volyymit ovat kutistuneet.

Vähittäiskaupan liikevaihdon kumulatiivinen vuosimuutos joillakin suurimmilla alatoimialoilla

Liikevaihdon arvon ja määrän* kumulatiivinen vuosimuutos, tammi-marraskuu 2023, %

* Myynnin määrä on hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto, eli se kuvaa myyntiä ilman inflaatiota.

**Vähittäiskauppa erikoiskaupassa.

Hintojen nousu ja supistunut ostovoima näkyvät vähittäiskaupan myynissä

- Ennakkotietojen mukaan koko vähittäiskaupan euromääräisen liikevaihdon muutos vuonna 2023 oli 1,7 prosenttia ja liikevaihdon määrän* -3,2 prosenttia.
 - Hintojen nousun vaikutus alkoi näkyä jo vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä. Siitä lähtien liikevaihto on kasvanut pelkästään kustannusten ja hintojen nousun vuoksi ja myynnin määrä on supistunut.
- Hintojen ja kustannusten nousun vaikutus on näkynyt niin päivittäistavara-, tavaratalo- kuin erikoiskaupassakin.
 - Ruuan hintojen nousu alkoi kiihtyä aivan vuoden 2021 lopulla ja oli nopeimmillaan vuoden 2022 lopussa ja viime vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Tämän jälkeen ruoan hintainflaatio on alkanut hidastua, ja syyskuusta lähtien se on ollut hitaampaa kuin yleisen kuluttajahintaindeksin kehitys.
 - Muotikauppa on ollut yksi harvoista erikoiskaupan aloista, joilla sekä liikevaihto että myynnin määrä ovat kasvaneet. Tämä johtuu alkuvuoden voimakkaasta liikevaihdon määrän kasvusta. Myös muotikaupassa liikevaihdon määrä on vähentynyt kesän jälkeen.
 - Erikoiskaupan suurista aloista rautakaupassa, kodintekniikassa, urheilukaupassa ja sisustuksessa sekä liikevaihto että myynnin määrä ovat pienentyneet. Osittain tähän vaikuttaa se, että ko. alojen hankintoja tehtiin paljon pandemian aikana.

* Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Tukkukaupan euromääräinen liikevaihto kääntyi laskuun kevään aikana

- Tukkukaupan euromääräisen liikevaihdon kumulatiivinen vuosimuutos oli tammi-marraskuussa -5,0 prosenttia ja myynnin määrän* -2,1 prosenttia.
- Rakentamisen heikko suhdanne näkyy rakennusteollisuutta palvelevassa tukkukaupassa.
- Teollisuuden heikentyvä suhdanne ja hidastunut investointivauhti alkoi näkyä tukkukaupassa vasta loppuvuodesta.
 - Teolliset asiakkaat alensivat varastotasojaan, mikä omalta osaltaan vähensi tukkukaupan kysyntää.
 - Vihreään siirtymään liittyvät investoinnit tukevat myöhemmin myös tukkukaupan toimintaa.

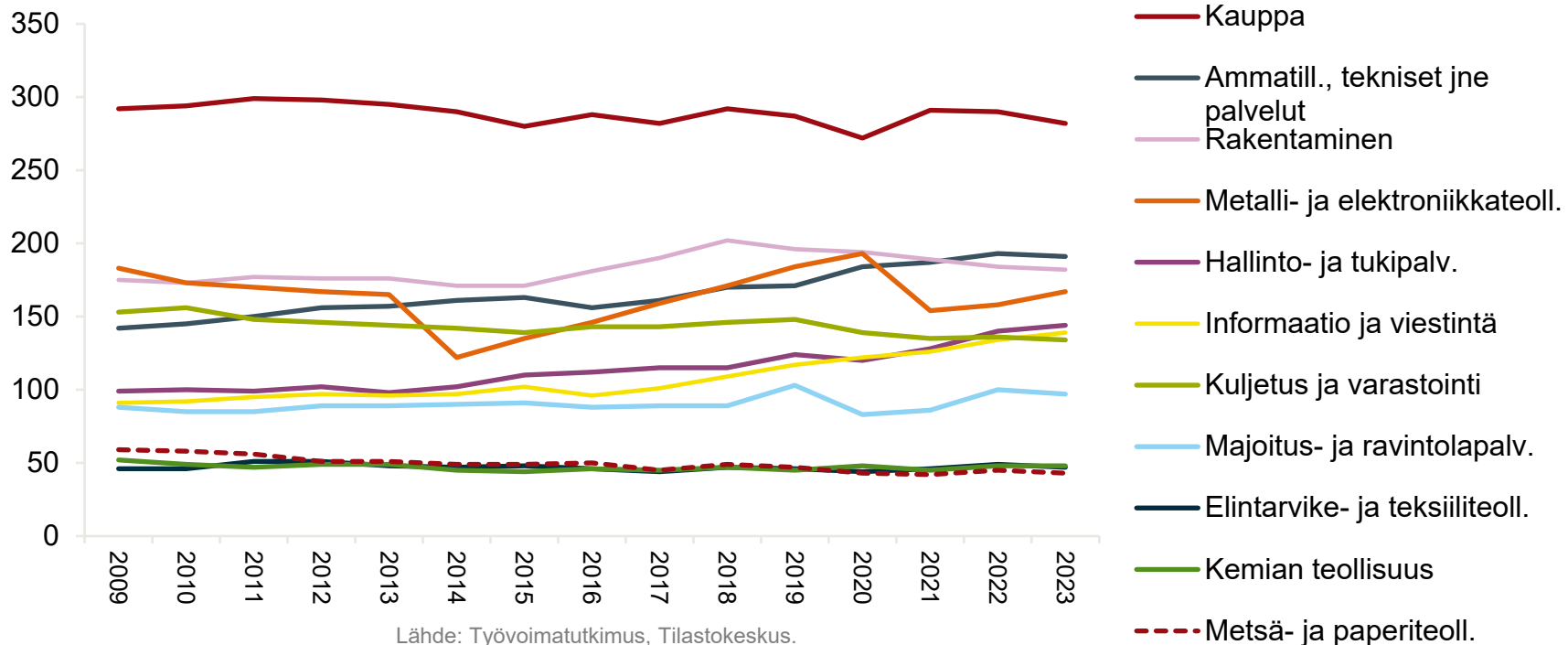
* Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Työllisyyden kehitys kaupassa

Poimintoja Kaupan näkymistä.
Koko materiaali liitteineen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

Kauppa on elinkeinoelämän suurin työllistäjä

1 000 henkilöä

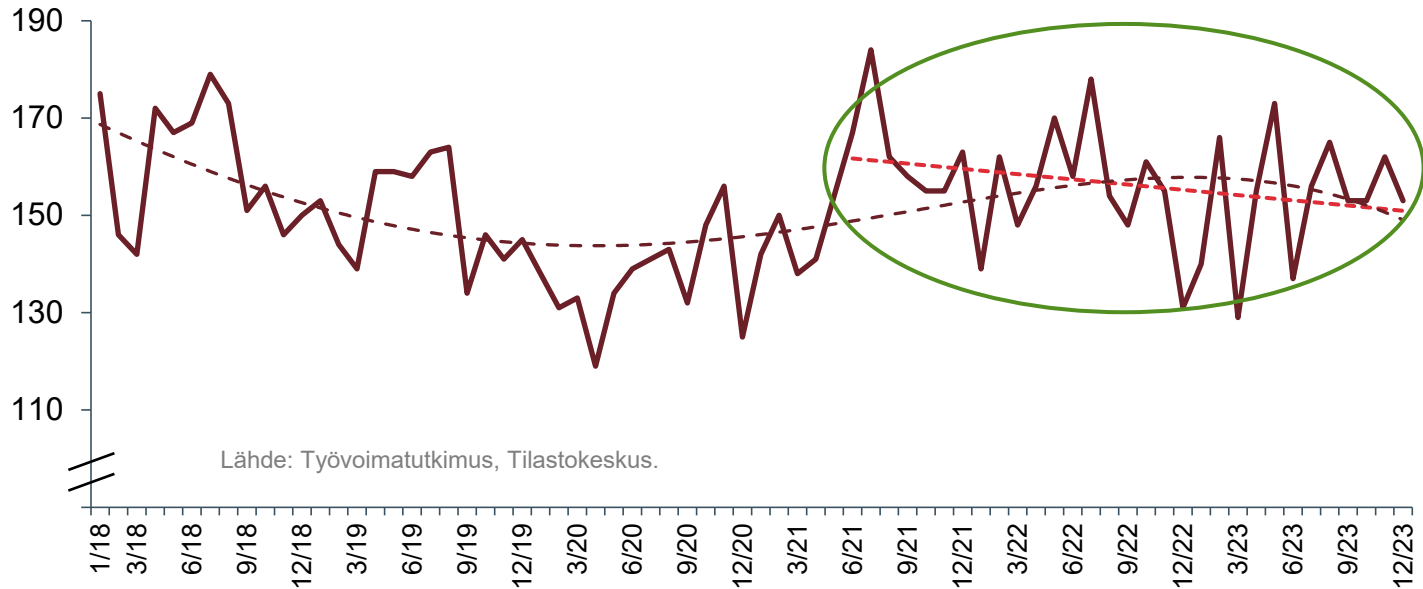
Lähde: Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.

5.2.2024

Jaana Kurjenoja

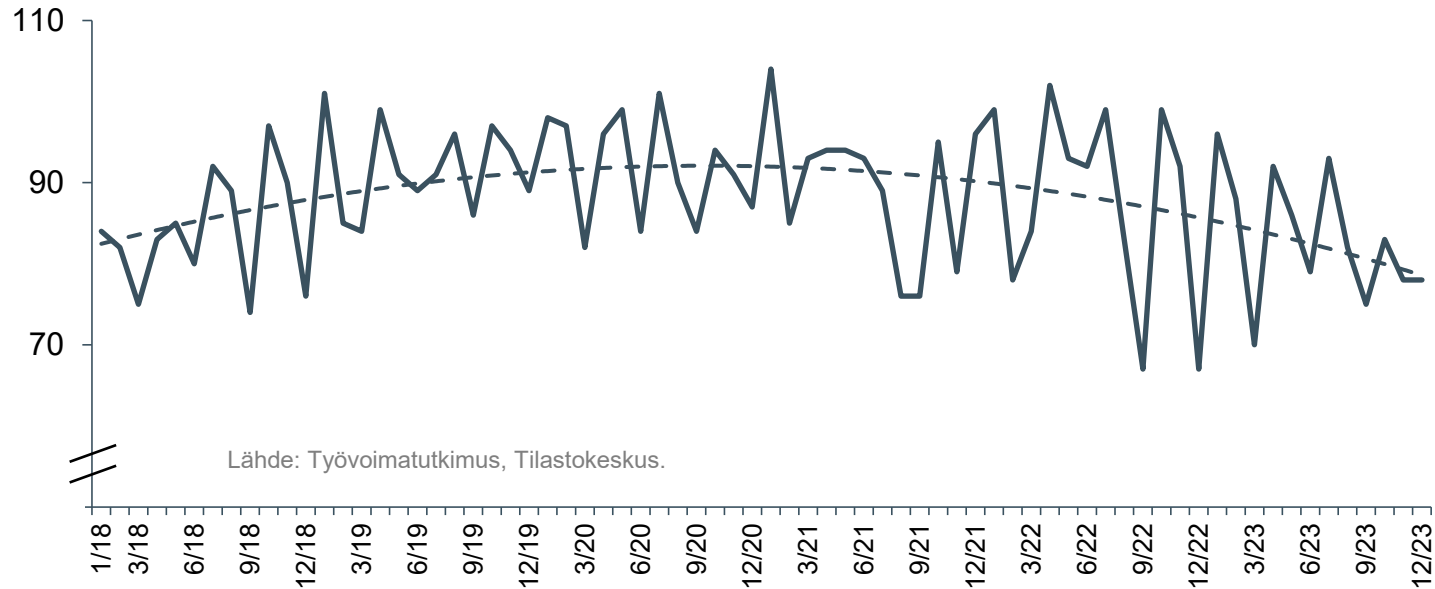
Työllisten määrä vähittäiskaupassa kuukausittain

1000 henkilöä, viimeinen havainto joulukuu 2023

Työllisten määrä tukkukaupassa kuukausittain

1 000 henkilöä, viimeinen havainto joulukuu 2023

Vähittäiskaupan työllisyys palaa laskevalle trendille

- Kansainvälinen ja kotimainen kilpailu sekä kustannus- ja hintakilpailu näkyvät alenevassa työllisyystrendissä.
 - Kansainvälisesti yritykset pyrkivät hallitsemaan aikaisempaa paremmin kaupan toimitusketjuja ja lyhentämään niitä. Skaalaetuja haetaan mm. ketjuuntumisella, suurilla keskusvarastoilla ja hankintayhteistyöllä.
 - Kansainvälinen ja kotimainen kilpailu, niin tukku- kuin vähittäiskaupassakin, on lisännyt tarvetta toimintojen tehostamiseen ja kustannusten leikkaamiseen.
 - Automatisaatio ja digitaalinen kehitys mahdollistavat tehostamisen ja tuottavuuden lisäämisen, eikä työvoiman määrää tarvitse aina kasvattaa palvelujen ylläpitämiseksi tai parantamiseksi.
- Vuosien 2019–2020 aikana vähittäiskaupasta hävisi 24 000 työllistä. Työllisyys väheni varsinkin erikoiskaupassa. Vuonna 2021 pandemian jäljiltä työllisyys kasvoi taas 20 000:lla
 - sekä päivittäistavara- että erikoiskaupassa -, mutta kääntyi laskuun edellisvuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

Työn tuottavuus ja kaupan investoinnit Suomessa ja Ruotsissa

Poimintoja Kaupan näkymistä.

Koko materiaali liitteineen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

Kuluttajien odotukset lähitulevaisuudesta

Poimintoja Kaupan näkymistä.

Koko materiaali liitteinen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

Vähittäiskaupan liikevaihto- ja työllisyysennusteet 2024–2025

Poimintoja Kaupan näkymistä.

Koko materiaali liitteineen on Kauppa.fi:n jäsensivuilla, tutkimuksia-osiossa.

Kauppan näkymät – taustaa

- Tänä vuonna talous ei kasva. Seuraavana vuonna kasvu nousee pariin prosenttiin, joka on aivan liian hidasta ratkaisemaan julkisen velan ja ikääntyvän väestön rasitteita kansantaloudelle.
- Rakentamisen ja teollisuuden suhdanteet eivät kohene tänä vuonna, ja vienti kääntyy kasvuun vasta ensi vuonna.
 - Tuotannolliset investoinnit kasvavat vasta ensi vuonna, kun korkojen lasku alentaa rahoituksen kustannuksia.
 - Asuinrakennusinvestoinnit laskevat edelleen tänä vuonna, mutta kasvavat taas ensi vuonna.
- Korkotason lasku alkaa näkyä loppuvuodesta.
 - Korkojen lasku parantaa kuluttajien ostovoimaa ja yritysten mahdollisuuksia investoida.
- Vuoden edetessä inflaatio hidastuu alle kahden prosentin ja ensi vuonna hidastuminen jatkuu.
 - Maailmanpoliittinen epävakaus voi nostaa esimerkiksi energian hintaa tai logistiikan kustannuksia, mikä voi ylläpitää sitkeää inflaatiota.

Kauppan näkymät – taustaa

- Vaikka inflaatiovauhti hidastuu tänä vuonna eikä korkotasoa enää nouse, kuluttajat ovat varovaisia.
 - Kasvaneet palkkakustannukset pitävät tuotteiden ja palveluiden hintatasoa korkealla, vaikka ne toisaalta ovat myös parantaneet ostovoimaa.
 - Vaikka korot alkavatkin loppuvuodesta laskea, reaalkorko pysyy positiivisena ja aiemmin totuttua korkeammalla. Tämä pitää asumisen kustannuksia, rahoitusvastikkeet mukaan lukien, aiempaa suurempina. Myös yritysten rahoituskustannukset heijastuvat kuluttajapalveluiden hintatasoon.
- Työllisten määrä pienenee tänä vuonna, mutta kääntyy taas kasvuun ensi vuonna.
 - Työllisyyskehitys vaikuttaa kotitalouksien ostovoimaan ja luottamukseen ja siten kulutukseen ja vähittäiskaupan myyntiin. Työllisyyskehitys koko kansantalouden tasolla on erittäin tärkeää koko kaupalle.
- Osaajapula näkyy edelleen tukku- ja vähittäiskaupan yrityksissä, vaikka pahin tilanne onkin hetkellisesti ohi.

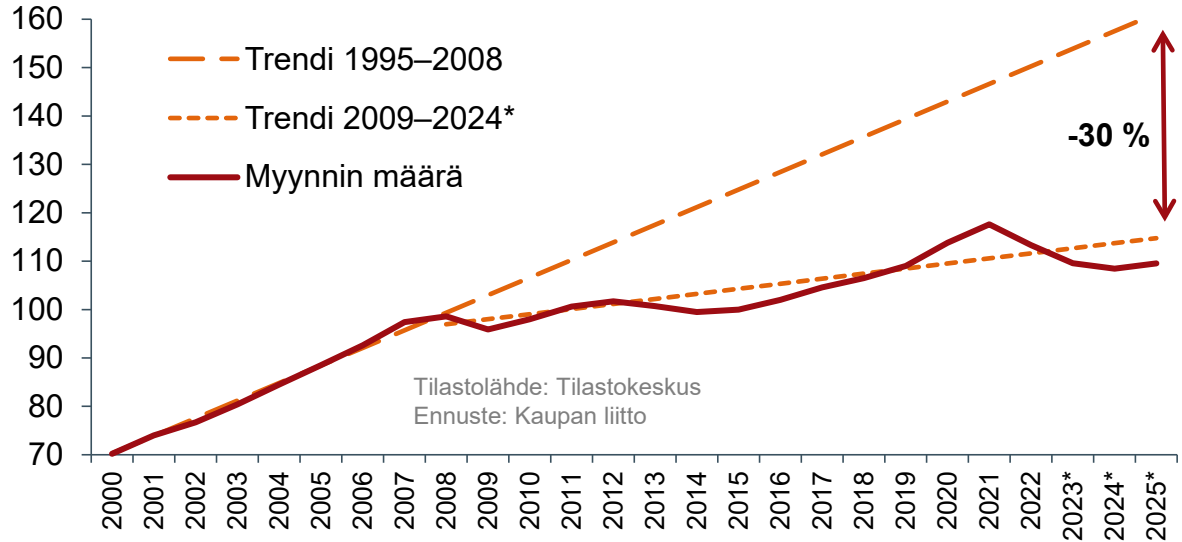
Kaupan näkymät – taustaa

- Ennusteessa ei ole tehty oletuksia muista kuin jo tehdyistä vero- ja maksupäätöksistä.
- Kuluvan vuoden ja lähivuosien kasvuun liittyy sekä alasuuntaisia että positiivisia riskejä.
- Negatiivisia riskejä:
 - Julkisen sektorin velkaantuminen lisää paineita veronkorotuksiin sekä sosiaaliturvien leikkauksiin, mikä leikkaa ostovoimaa ja yksityistä kysyntää.
 - Sote-uudistus ei tuo kustannussäästöjä ja tehokkuutta julkiselle sektorille.
 - Väestön vanheneminen ja kaupungistuminen muuttavat kaupan rakenteita.
 - Epävakaa turvallisuuspoliittinen tilanne voi heikentää kansainvälistä talouskasvua ja esimerkiksi nostaa logistiikan kustannuksia.
 - Kaupan kutistuvat investoinnit heijastuvat kaupan kehitykseen ja kansainväliseen kilpailukykyyn.
- Positiivisia riskejä:
 - Kasvava ostovoima voi vähentää kuluttajien epävarmuutta ennakoitua nopeammin ja enemmän. Tällöin vähittäiskauppa kääntyisi kasvuun aikaisemmin.
 - Erikoiskaupan digitalisaatio vauhdittuu, mikä parantaa työn tuottavuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä.

Vähittäiskaupan lasku loivenee

Vähittäiskaupan myynnin määräindeksi**

Liikevaihdon määrä** kutistuu tänä vuonna vajaan prosentin ja kasvaa ensi vuonna noin prosentin.

Huom! Kuluttajahintaindeksin pandemiaa edeltävän painorakenteen mukaan runsas 40 % yksityisestä kulutuksesta on vähittäiskaupan tuotteita. Normaalisti suurin osa yksityisestä kulutuksesta onkin ohjautunut muualle kuin vähittäiskauppaan, mm. asumiseen ja liikenteeseen.

** Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

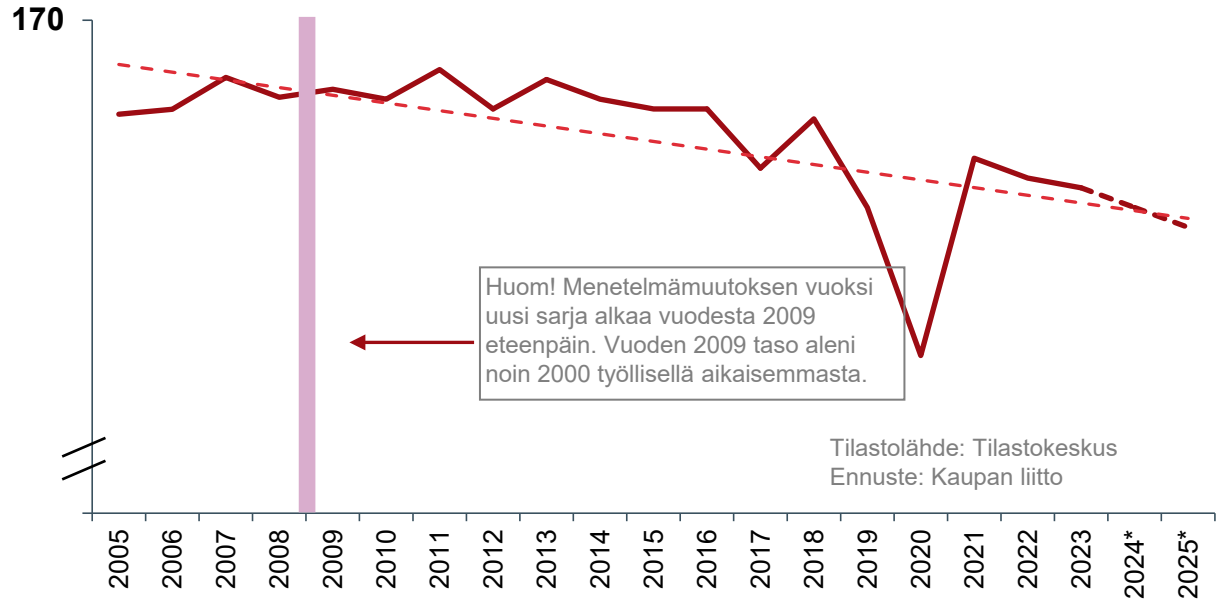
Vähittäiskaupan työllisyys jatkaa laskevalla trendillä

Vähittäiskaupan työlliset*, 1 000 henkilöä

* Palkansaajat, yrittäjät ja yrityksessä työskentelevät yrittäjien perheenjäsenet

Kotimainen ja ulkomainen kilpailu ja toimintojen tehostuminen näkyvät vähittäiskaupan laskevassa työllisyystrendissä.

Vähittäiskaupan työllisyys supistuu noin kolmella prosentilla 2023–2025.

Lopuksi

- Kaupan liiton ennusteen mukaan vähittäiskaupan myynnin määrän* muutos tänä vuonna on noin -0,5 – -1 prosenttia ja ensi vuonna määrä kääntyy hitaaseen, noin prosentin kasvuun.
- Vähittäiskaupan työllisyys jatkaa laskua. Vuosina 2023–2025 vähittäiskaupan työllisyys pienenee vajaat kolme prosenttia.
- Kustannus- ja hintakilpailu yleensä kiihdyttää kaupan työllisyyden laskua, kun yritykset sopeuttavat toimintojaan ja hakevat tuottavuuden kasvua. Toteutuva työllisyyskehitys voi siis olla ennustetta dramaattisempi.

* Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Kiitos!

Jaana Kurjenoja
Pääekonomisti
Kaupan liitto

jaana.kurjenoja@kauppa.fi
🐦 @JaanaKurjenoja / kauppa.fi

KAUPAN LIITTO